

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
для магістрів напрямку 193 – «Геодезія та землеустрій»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
геодезії, картографії та землеустрою
Протокол № 1
від 31.08. 2017 р.

Чернігів 2017

Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ» для магістрів напрямку 193 «Геодезія та землеустрій» денної форми навчання / Укл.: С.В. Коваленко, Ю.В. Щербак.. – Чернігів: ЧНТУ, 2017-с. 21

Укладачі: Коваленко Світлана Василівна, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри геодезії, картографії та землеустрою
Щербак Юлія Володимирівна, викладач кафедри геодезії,
картографії та землеустрою

Відповідальний за випуск: Корнієнко Ігор Валентинович,
завідувач кафедри геодезії, картографії та
землеустрою, кандидат технічних наук, доцент

Рецензент: Іванишин Володимир Андрійович , доктор геологічних наук,
професор

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Загальні положення.....	5
2. Пам'ятка студентам для самостійної роботи над змістом дисципліни	8
3. Орієнтовні рекомендації студентам для роботи з літературою	9
4. Розподіл навчальної дисципліни за модулями та видами занять	11
5. Перелік тем для самостійної роботи студентів з дисципліни	12
6. Завдання щодо опрацювання тем для самостійної роботи студентів з дисципліни	13
7. Рекомендації щодо виконання реферативних робіт	16
8. Перелік тем для написання рефератів.....	17
9. Рекомендована література	18

ВСТУП

Самостійна робота студентів є невід'ємною частиною підготовки майбутніх фахівців будь-якої галузі та спрямована не тільки на формування професійних знань та умінь, а й на розвиток творчого потенціалу особистості, формування організаторських і комунікативних якостей.

Методичні вказівки до самостійної роботи студентів у вищому навчальному закладі з дисципліни «Педагогіка вищої школи» для магістрів включають наступні види діяльності: пошук та вивчення додаткової літератури; конспектування, написання тез опрацьованого навчального матеріалу; кодування інформації; написання доповідей, звітів; виступ з повідомленнями; виконання вправ, розв'язання задач та ситуацій.

Виконання завдань, визначених для самостійної роботи студентів із дисципліни «Педагогіка вищої школи» спрямоване на формування знань про: предмет та завдання психології та педагогіки вищої школи; особливості організації навчально-виховного процесу у вищій школі; основні категорії психології та педагогіки вищої школи; психологічну характеристику студентів та викладачів; психологічні особливості студентського віку; основні психологічні чинники, які впливають на організацію навчально-виховного процесу; особливості виховної роботи зі студентською молоддю; історію та перспективи розвитку вищої освіти в Україні; основні етапи розвитку системи вищої освіти за кордоном, Болонський процес.

Запропоновані теми та творчі завдання для самостійної роботи магістрів сприятимуть формуванню уявлень про сфери застосування психолого-педагогічних знань у майбутній професійній діяльності; про сучасні психолого-педагогічні парадигми організації навчально-виховного процесу; про зв'язок даної дисципліни з іншими галузями знань.

Методичні вказівки складені на основі освітньо-професійних програм, навчальних планів і робочої програми навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи».

1. Загальні положення

Перехід до кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) продиктований необхідністю підготовки конкурентоспроможних фахівців. Як свідчить міжнародна практика, однією з неодмінних умов ефективного застосування КМСОНП є забезпечення високого рівня самостійної роботи, при якому вона стає рисою особистості студента і майбутнього фахівця.

Самостійна робота студентів – організаційно і методично спланована пізнавальна діяльність студентів без безпосередньої допомоги науково-педагогічного працівника. Вона є основним засобом оволодіння студентом навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

В умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу кількість годин відведених на засвоєння будь-якої навчальної дисципліни, у тому числі й дисципліни «Педагогіка вищої школи» приблизно пропорційно поділяється між аудиторними заняттями і позааудиторною самостійною роботою студентів. У зв'язку з цим одне з основних завдань навчального процесу сьогодні – навчити студентів працювати самостійно. Виконання самостійних завдань допомагає студентам поетапно включитися в навчальну, а згодом і у наукову роботу, що сприяє формуванню творчих здібностей і творчого ставлення до своєї професії. Навчити учитися – це значить розвинути здатності і потреби до самостійної творчості, повсякденної і планомірної роботи над підручниками, навчальними посібниками, періодичною літературою та іншими джерелами інформації, а також активної участі в науковій праці.

Вміння студентів самостійно працювати щодо засвоєння змісту навчання є підґрунтям для їхньої творчості, ініціативності, активності в процесі навчання, а в подальшому, і майбутній професійній діяльності. Саме високий рівень самостійної роботи природним шляхом створює можливості для переносу акцентів в навчальному процесі на вироблення у студентів міцних умінь, необхідних майбутньому фахівцеві для успішного вирішення кваліфікаційних вимог.

Самостійна робота студентів з навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» передбачає формування самостійності у здобутті знань, способах оволодіння складними вміннями і навичками бачити зміст і мету роботи, організувати самоосвіту, вміння по-новому підходити до вирішення питань, оптимізувати пізнавальну і розумову активність і самостійність, здатність до творчості.

Таким чином, самостійна робота студентів з дисципліни під час аудиторних занять та у позааудиторний час спрямована на стимулювання, по-перше, теоретичного узагальнення знань щодо способів, методів, принципів, видів, типів і технологій навчання у вищій школі, так і практичних навичок розробки методичних і теоретичних матеріалів, та по-друге, теоретичного узагальнення знань щодо загальної психологічної характеристики студентського віку, проблем навчання і виховання у вищій школі, формування навчально-пізнавальної діяльності та розвитку творчого мислення, так і

навичок психодіагностики у вищій школі. Це зумовлює значущість самостійної роботи студентів, їхньої активності, ініціативності та творчості.

Зміст самостійної роботи студентів над навчальною дисципліною «Педагогіка вищої школи» визначається навчальною програмою дисципліни, робочою програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

Самостійна робота студентів забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. А саме: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектом лекцій науково-педагогічного працівника, практикум тощо. Для самостійної роботи студентам також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з дисципліни «Педагогіка вищої школи» може виконуватися у бібліотеці університету, навчальних аудиторіях, комп'ютерних класах, а також в домашніх умовах.

Самостійна робота студента проводиться відповідно до заздалегідь складеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу студента до потрібних дидактичних засобів. Графік доводиться до відома студентів на початку вивчення дисципліни.

На лекціях і практичних заняттях, а також на індивідуальних консультаціях з дисципліни формулюються завдання для самостійного опрацювання, проводиться інструктаж щодо їх виконання.

Завдання дисципліни в межах самостійної роботи студентів:

- сприяння засвоєнню в повному обсязі навчальної програми;
- формування самостійності як особистісної риси та професійної якості;
- уміння систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність;
- уміння використовувати здобуті теоретичні знання на практиці;
- формування творчих, креативних навичок;
- орієнтація на активні методи опанування інформації та знань;
- формування здібностей до самоосвіти і саморозвитку.

Зважаючи на принципи навчання як основні вихідні положення-вимоги, що визначають спрямованість освітнього процесу, його зміст, методичний інструментарій та діяльність науково-педагогічного працівника, а саме – на принцип поєднання самостійної роботи студентів з навчально-пізнавальною діяльністю в аудиторії, зауважимо, що в умовах вищого навчального закладу при тому обсязі навчального матеріалу, який рекомендований навчальними програмами, неможливо обійтись без самостійної роботи студентів в аудиторний і позааудиторний час.

Індивідуальний пошук знань важливий, адже це сприяє розвитку допитливості, зацікавленості, орієнтує на дослідницьку роботу теоретичного або дослідно-експериментального рівнів. Відбувається зближення самостійної роботи з науковим пошуком. Спираючись на такий принцип, науково-

педагогічний працівник бере активну участь в організації самостійної роботи студентів, співвідносячи її з навчально-освітньою діяльністю в аудиторії.

Реалізації цього принципу сприятимуть такі вимоги:

- враховуючи освітні можливості студентів, чітко визначати обсяг і складність їхньої самостійної роботи;
- рекомендувати студентам різноманітні форми самостійної роботи;
- допомагати студентам оволодівати методами самостійної роботи;
- періодично здійснювати контроль за перебігом самостійної роботи студентів.

Відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» діють наступні види самостійної роботи студентів:

- вивчення навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- підготовка до поточних занять (лекції і практичні заняття – усне опитування, тестування, летючки);
- підготовка до модульних контролів;
- виконання рефератів і домашніх завдань;
- вирішення практичних ситуаційних завдань;
- виконання завдань в електронному вигляді за допомогою персонального комп'ютера;
- виконання індивідуально отриманих завдань або пропозицій за особистою ініціативою студента, рефератів, доповідей в групі, на студентських конференціях і інші роботи, що виконуються під керівництвом науково-педагогічного працівника.

Зміст самостійної роботи визначається відповідно до наступних її видів, що рекомендуються:

- **для оволодіння знаннями:** читання тексту (підручника, першоджерела, додаткової літератури, використання); складання плану тексту; графічне зображення структури тексту; конспектування тексту; виписки з тексту; робота із словниками і довідниками: ознайомлення з нормативними документами; навчально-дослідницька робота; використання аудіо- і відеозаписів, комп'ютерної техніки і Інтернету та ін.;
- **для закріплення і систематизації знань:** робота з конспектом лекції; робота над навчальним матеріалом (підручника, першоджерела, додаткової літератури, аудіо- і відеозаписів); складання плану і тез відповіді; складання таблиць для систематизації навчального матеріалу; вивчення нормативних матеріалів; відповіді на контрольні запитання; аналітична обробка тексту (анотування, рецензування, реферування і ін.); підготовка тез повідомлень до виступу на практичних заняттях, конференції; підготовка рефератів, доповідей: складання бібліографії, тематичних кросвордів і др.;
- **для формування умінь:** вирішення завдань і вправ за зразком; вирішення варіативних завдань і вправ; вирішення ситуаційних професійних завдань; проектування і моделювання різних видів і компонентів професійної діяльності; науково-дослідницька робота.

Форми і види самостійної роботи студентів визначаються змістом навчальної дисципліни та ступенем підготовленості студентів. Вони тісно пов'язуються з теоретичними положеннями дисципліни і мають навчальний або навчально-дослідницький характер.

Як форми і методи контролю самостійної роботи студентів з дисципліни використовуються: самоконтроль, фронтальні опитування на лекціях і практичних заняттях, летючки – на практичних заняттях, тестування з блоків змістовних модулів, залік.

Критеріями оцінки результатів самостійної роботи студента є:

- рівень освоєння навчального матеріалу;
- уміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань;
- повнота загально-навчальних уявлень, знань і умінь з теми (змістовного модуля чи блоку змістовних модулів), що вивчається, до якої (якого) відноситься дана самостійна робота;
- обґрунтованість і чіткість викладу відповіді на поставлене запитання;
- оформлення звітної матеріалу відповідно до заданих науково-педагогічним працівником вимог, що пред'являються до подібного роду матеріалів.

2. ПАМ'ЯТКА

студентам для самостійної роботи над змістом дисципліни

Самостійна робота студентів з навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» є важливою складовою навчально-виховного процесу. Основною її метою є закріплення і поглиблення знань, отриманих на лекціях і практичних заняттях, виробки навичок роботи з літературою, активного пошуку нових знань, а також підготовки до наступних занять і поточних та підсумкового контролю.

При плануванні та організації самостійної роботи кожен студент повинен пам'ятати про наступне:

1. Перші часи самостійної роботи краще всього відводити на роботу над найбільш складним матеріалом.
2. Не слід займатися тільки однією навчальною дисципліною або одним видом занять, не можна впадати й в іншу крайність – вивчати одразу декілька навчальних дисциплін.
3. Головну увагу необхідно приділяти опрацюванню лекційного матеріалу. Лекція це початок самостійної роботи. Саме в процесі лекцій має виникати прагнення шляхом самостійної роботи досягати глибокого знання навчальної дисципліни цілком та вміння пов'язувати теоретичні основи педагогіки та психології вищої школи з вирішенням практичних завдань педагогічними чи науково-педагогічними працівниками вищих навчальних закладів. На лекціях студенту слід напружено та творчо працювати. Механічний запис без осмислення лекції тягне за собою втрату цінного навчального часу. Лекцію варто слухати, вміти конспектувати та готуватися

до кожної наступної лекції. Найважливіше в ході лекції – з’ясувати головний її зміст, зрозуміти сутність явищ, що описуються та не втратити його серед загальної маси інформації.

4. Після того як лекція прослухана і законспектована, її необхідно в процесі самостійної роботи ще раз опрацювати по конспекту та з використанням навчальної літератури.
5. Опрацювання лекційного матеріалу доцільно запланувати в той же день або не пізніше ніж на другий – третій день після її викладання. Це є важливим моментом з точки зору якості засвоєння навчального матеріалу.
6. При роботі над лекцією в процесі самостійної роботи необхідно виправляти (заповнювати пропуски, ввести в нього доповнення з рекомендованої літератури, чітко виділити назви тем і навчальних питань). Опрацювання (проробка) або перегляд лекцій може зайняти приблизно 20 – 30 хвилин, у подальшому це зекономить цілі години.
7. Робота над конспектом та навчальною і додатковою літературою або іншими джерелами інформації є безпосередньою умовою нормальної самостійної роботи студента протягом усього семестру. Цю роботу необхідно вести після кожної лекції в той же день або в один із найближчих днів та напередодні чергової лекції.
8. При роботі з літературою та іншими джерелами інформації головним є виписка та засвоєння необхідних з певної теми положень. Якщо у Вас виникають думки про застосування тих або інших положень чи ідей в умовах кредитно-модульного навчання у вищому навчальному закладі, то їх необхідно записувати на полях зошита напроти відповідних місць конспекта, або робити записи вкінці лекції роблячи певні помітки напроти відповідних місць.
9. Підготовку до практичних занять слід планувати так, щоб залишався деякий резерв часу на можливі консультації.
10. Виконання індивідуальних завдань та написання рефератів з визначених тем не слід відкладати на довгий час, це може привести до виникнення проблем на заняттях.
11. На початку вивчення дисципліни коли лекційних і практичних занять ще мало необхідно приділити увагу змісту навчальної літератури та іншим джерелам інформації. Це дозволить вільно орієнтуватись в них при подальшому вивченні дисципліни з меншою витратою часу.

3. Орієнтовні рекомендації студентам для роботи з літературою

1. Робота з літературою розпочинається з її попереднього вивчення. Для загального знайомства та попередньої оцінки слід бігло переглянути джерело інформації: прочитати заголовок, вступну і заключну частини, вивчити зміст, переглянути підзаголовки, що містяться в тексті та ознайомитись з робочим апаратом книги (коментарі і примітки до тексту, вказівки, бібліографія, додатки).

2. При більш тривалому вивченні літератури слід розглянути посилання на різні джерела інформації, які подаються в тексті підстрокові примітки та списки літератури, що нерідко розміщуються наприкінці книги.
3. В процесі роботи з навчальною літературою важливо оволодіти технікою читання. Оскільки всю додаткову літературу з тієї чи іншої проблеми перечитати практично неможливо, то з багатьма роботами приходиться знайомитись шляхом біглого перегляду. Тому слід навчитися бігло читати. При біглому читанні важливо з'ясувати (зловити) загальну ідею книги та визначити необхідний ступінь глибини її опрацювання. Інколи знадобиться глибоке вивчення всієї книги, а в окремих випадках лише окремих розділів або навіть параграфів. В залежності від цього можуть застосовуватись такі способи читання: суцільне або вибіркове. Можливий і змішаний спосіб читання, коли деякі розділи або параграфи переглядаються бігло, а інші ретельно вивчаються.
4. Працюючи над підручником, навчальним посібником або іншою книгою необхідно не тільки запам'ятовувати, але й активно отямлювати, логічно переробляти прочитане, пов'язувати зі своїми думками та накопиченими відомостями.
5. Вивчення підручника чи посібника має кінцеву мету – зрозуміти і засвоїти матеріал, що викладається в ньому. Для цього в першу чергу необхідно розібратися в доказах, що викладаються автором книги та обґрунтованості висновків.
6. При вивченні певного матеріалу літературних джерел необхідно зосередитись на тім, що читаєш. Виділити саму суттєвість прочитаного, відкидаючи дрібниці. Чітко і ясно зрозуміти думку автора – це допоможе виробити чітку і власну думку.
7. Запам'ятайте, що розуміння доказу вимагає знання його структури. Структура доказу включає три елементи: тезис, підґрунтя та спосіб доказу. Тезис – це судження, яке доказується. Підґрунтя – це аргументи, які наводяться для доказу тезису. Спосіб – це логічне обґрунтування зв'язку між тезисом і підґрунтям.
8. Розібратися в доказі – це значить з'ясувати яка думка доказується, тобто поінняти тезис та які аргументи наводяться для доказу думки і як вона впливає з наведених аргументів.
9. В процесі вивчення літератури обов'язково необхідно робити записи, які мають здійснюватись у формі окремих поміток в зошиті для конспекту дисципліни на полях спеціально відведених для цієї цілі.
10. Велике значення має техніка записів. Для виділення значущих положень слід застосовувати систему підкреслювання та використовувати різнокольорові помітки чи виділення маркерами.
11. Конспектування необхідної інформації рекомендується проводити не після першого прочитання або в процесі першого прочитання, а при повторному читанні. Таким чином, легше досягти критичного аналізу матеріалу, що вивчається та запобігти дублюванню. При цьому слід мати на увазі, що

запис змісту у формулюванні його автора ще не свідчить про глибоке засвоєння матеріалу. Лише коли Ви у змозі переказати його своїми словами, вільно, без втрат головних положень, він може вважатися вивченим. Саме до такого засвоєння слід прагнути.

12. Кожне опрацьоване джерело прибавляє щось нове до знань, які у Вас вже є – саме це нове ви повинні прагнути виокремити, засвоїти і зафіксувати.
13. У процесі роботи над темою (змістовним модулем) тлумачення незнайомих слів і спеціальних термінів слід знаходити в: словнику іншомовних слів, і словнику з педагогіки та словнику практичного психолога повні назви яких представлено у списку додаткової рекомендованої літератури.
14. Незрозумілі місця, фрази, вирази необхідно перечитувати декілька разів, щоб зрозуміти їхній смисл.

Шановні студенти при роботі з навчальним текстом вам пропонується дотримуватись наступних правил:

1. **До читання тексту** – розпочинати роботу з заголовків та настроювати себе для подальшої роботи з текстом.
2. **В ході читання тексту** – ведіть діалог з текстом. Виявляйте скриті в тексті питання, будуйте власні припущення та перевіряйте їх. У ході діалогу старайтесь з'ясувати, що вам незрозуміло. З'ясуйте складні для вас питання. Робіть виписки та складайте креслення чи рисунки, схеми і таблиці. Розбирайте конкретні приклади.
3. **Після читання тексту** – спробуйте виділити головну думку автора тексту. Виділіть основні питання тексту від другорядних. Прочитайте повторно складні (важкі) для вас частини тексту. Закріпіть прочитане у свідомості. Складіть план. План може бути простий або розгорнутий, тобто більш поглиблений, особливо при опрацюванні додаткової літератури за даною темою (змістовним модулем).

4. Розподіл навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» за модулями та видами занять

Розподіл навчальної дисципліни за блоками змістовних модулів, змістовними модулями та видами навчально-пізнавальної діяльності студентів для напрямку 193 – «Геодезія та землеустрій».

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
Лек.		Практ.	Лаб.	Конс.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки вищої школи.						
Тема 1. Педагогіка вищої школи як наука.	10	1	2	-	-	7
Тема 2. Система вищої освіти в Україні. Структура вищої освіти в Україні.	10	1	2	-	-	7

Тема 3. Основи формування педагогічної системи ВНЗ України: стандарти, характеристики, категорії, прогнозування, моделі	10	-	2			8
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	30	2	6	-	-	22
Змістовий модуль 2. Сутність процесу навчання у вищій школі.						
Тема 4. Теоретичні основи процесу навчання у вищій школі. Сутність і структура процесу навчання у вищій школі.	6	2	-	-	-	4
Тема 5. Зміст освіти у вищій школі та способи його реалізації.	6	2	2	-	-	2
Тема 6. Форми організації навчання у вищій школі.	6	4	2	-	-	-
Тема 7. Сучасні технології навчання у вищій школі.	6	-	-	-	-	6
Тема 8. Контроль і оцінювання знань, умінь та навичок студентів.	6	2	2	-	-	2
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	30	10	6	-	-	14
Змістовий модуль 3. Виховна функція вищої школи.						
Тема 9. Виховна робота зі студентською молоддю.	10	2	2	-	-	6
Тема 10. Управління навчально-виховним процесом вищого навчального закладу.	10	2	2	-	-	6
Тема 11. Самовиховання майбутнього викладача.	10	-	-	-	-	10
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	30	4	4	-	-	22
Всього годин	90	16	16	-	-	58

5. Перелік тем для самостійної роботи студентів з дисципліни «Педагогіка вищої школи»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Педагогіка вищої школи як наука.	7
2	Система вищої освіти в Україні. Структура вищої освіти в Україні.	7
3	Основи формування педагогічної системи ВНЗ України: стандарти, характеристики, категорії, прогнозування, моделі	8
4	Теоретичні основи процесу навчання у вищій школі. Сутність і структура процесу навчання у вищій школі.	4
5	Зміст освіти у вищій школі та способи його реалізації.	2
6	Сучасні технології навчання у вищій школі.	6
7	Контроль і оцінювання знань, умінь та навичок студентів.	2
8	Виховна робота зі студентською молоддю.	6
9	Управління навчально-виховним процесом вищого навчального закладу.	6
10	Самовиховання майбутнього викладача.	10
	Разом	58

6. Завдання щодо опрацювання тем для самостійної роботи студентів з дисципліни «Педагогіка вищої школи»

Тема 1. Педагогіка вищої школи як наука (2год.)

Завдання для самостійної роботи:

Розробити анкету опитування студентів 2-3 курсу факультету з метою вивчення мотивації студентів до навчальної діяльності. Проаналізувати результати опитувань, вказавши на шляхи формування у студентів позитивної мотивації та оформити матеріали проведеного дослідження.

Тема 2. Розвиток університетської освіти в Україні та світі

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати виступ до одного з питань, які розглядаються в плані заняття, посилаючись на розвиток освіти в країні, яку студенти обирають самостійно.
2. Студенти можуть обрати для виступу і особливості розвитку одного з провідних університетів світу та України (порівняльний аспект).
Для цього потрібно засвоїти та використати у своєму виступі відповідні моделі університетської освіти.

Тема 3. Основи формування педагогічної системи ВНЗ України

Завдання для самостійної роботи:

1. Проаналізувати ОКХ (освітньо-кваліфікаційній характеристику) фахівця. Визначити функції майбутньої професійної діяльності.
2. Дати характеристику ОПП (освітньо-кваліфікаційній програмі) підготовки фахівця.

Тема 4. Теоретичні основи процесу навчання у вищій школі. Сутність і структура процесу навчання у вищій школі

Завдання для самостійної роботи:

1. Опишіть поетапно процес вивчення студентом певної теми.
2. Дайте характеристику сучасним видам навчання.
3. Використовуючи власні спостереження дайте оцінку стану реалізації принципу зв'язку теорії з практикою при вивченні студентами певної дисципліни.
4. Використовуючи власні спостереження дайте оцінку стану реалізації принципу виховуючого навчання під час проходження студентами виробничо-технологічної практики.

Тема 5. Розгляд змісту освіти у вищій школі та з'ясування способів його реалізації

Завдання для самостійної роботи:

1. Скласти схему, яка відображає зміст освіти. Скористайтесь запропонованими поняттями: знання, уміння, навички, функції.
2. Спираючись на робочу навчальну програму однієї з дисциплін, проведіть аналіз змісту навчального матеріалу з певної теми. Виділіть:
 - зв'язок змісту даної теми з іншими темами;
 - знання, уміння та навички, що мають бути сформовані;
 - елементи змісту освіти, на які потрібно спиратися під час вивчення;
 - як пов'язаний навчальний матеріал з наступним матеріалом.

Тема 6. Методи, форми організації і засоби навчання у вищій школі

Завдання для самостійної роботи:

1. Проаналізувати послідовність застосування методів і форм навчання відповідно етапам навчання з певної теми на прикладі будь-якої дисципліни.
2. Розробити систему методів навчання відповідно етапам навчання з певної теми на прикладі будь-якої дисципліни.
3. Розробити фрагмент лекції з певної теми на прикладі будь-якої дисципліни.

Тема 7. Сучасні технології навчання у вищій школі.

Завдання для самостійної роботи:

Підготовка проекту: проведення фрагменту навчального заняття, розробленого магістрантами самостійно, із застосуванням інтерактивних методів ("мікровикладання")

Тема 8. Контроль та оцінка знань, умінь та навичок студентів.

Завдання для самостійної роботи:

1. Проведіть аналіз стимулюючої ролі оцінок у студентів Вашої групи з різним рівнем успішності. Дайте рекомендації.
2. Розробіть рекомендації щодо розвитку власного самоконтролю з метою глибокого засвоєння знань.

Тема 9. Виховна робота у вищому навчальному закладі.

Завдання для самостійної роботи:

1. Дайте пропозиції щодо удосконалення виховної роботи у Вашому ВНЗ з точки зору застосування організаційних форм виховання.
2. У чому полягають негативні результати виховання у ВНЗ.

3. Скласти орієнтовний план роботи куратора академічної групи, включаючи всі напрями виховної роботи.

Тема 10. Управління навчально-виховним процесом вищого навчального закладу.

Завдання для самостійної роботи:

1. Дати характеристику ступеневій освіті в Україні.
2. Охарактеризувати діяльність держави стосовно виконання вимог Болонського процесу.
3. Дайте характеристику принципам управління освітою.
4. Дайте характеристику функціям органів освіти.

Тема 11. Самовиховання майбутнього викладача.

Завдання для самостійної роботи:

Проаналізувати статті:

1. Марія Пліщук. Фактори самореалізації особистості викладача і студентів // Рідна школа. – січень. – 2003. С.35-38.
2. Надія Сафонова. Творчий педагог – фундатор формування творчої особистості // Рідна школа. – лютий. – 2003. – С.10-11.
3. В.О.Сухомлинський “Лист про педагогічну етику” (//Нар. Образование. – 1970. – N 11. – С. 48-52.).

Законспектувати роботи:

1. Блонский П.П. Учитель, стань человеком: Избр. пед. произв. и психолог. соч. в 2 т. – М., 1979. – Т.1 – С. 78-83.

7. Рекомендації щодо виконання реферативних робіт

Написання реферату займає важливе місце у процесі організації самостійних занять, також є засобом перевірки знань з дисципліни «Педагогіка вищої школи».

Реферати стимулюють до більш глибокого вивчення предмета, розвивають вміння користуватися навчальною літературою, складати бібліографію.

Реферати виконуються на основі самостійного вивчення рекомендованої літератури, список якої не обмежує ініціативи студента і його можливостей в використанні більш широкого кола наукових досліджень. До літератури відносяться: першоджерела; підручники і навчальні посібники; наукові дослідження (монографії, наукові статті та ін.)

Наведені у роботі цитати повинні мати посилання на джерело, де необхідно вказати прізвище, ім'я, по батькові, назву роботи, місто і рік видання.

Написання контрольної роботи слід починати з вибору теми. Після визначення мети роботи необхідно скласти план, який повинен мати конкретні питання. Зміст контрольної роботи обов'язково слід писати на початку роботи.

Реферати пишуться за складеним планом, який має структуру:

Зміст

Вступ. У вступі необхідно дати пояснення теми, показати її актуальність, сформулювати фундаментальну проблему, якій присвячена робота, мету та завдання дослідження, провести аналіз джерел і літератури. Обсяг – 1 – 2 стор.

Основна частина містить ті проблемні питання, що розкривають тему. В основній частині слід окреслити 2 – 3 питання, формулювання яких повинна відповідати змісту контрольної роботи. Рекомендовано поділити основний матеріал на розділи, які, у свою чергу, можна поділити на підрозділи. Пам'ятайте, що вони мають закінчуватися логічними висновками.

Закінчення. У закінченні необхідно зробити загальні висновки по змісту контрольної роботи. Обсяг 1 – 2 стор.

Список вивчених і використаних у роботі джерел та літератури подається в алфавітному порядку.

8. Перелік тем для написання рефератів

1. Комплекс професійних здібностей вузівського викладача.
2. Гуманізація навчально-виховного процесу вищій школі.
3. Мета і завдання вищій школі у сучасних умовах.
4. Вища школа за умов мінливого суспільства.
5. Застосування методів математичної статистики обробки результатів педагогічних досліджень.
6. Університети у системі вищої освіти.
7. Гуманізація і гуманітаризація вищої освіти.
8. Правові умови функціонування ВУЗа.
9. Мотиви і стимули у безперервній освіті.
10. Світоглядні уявлення та ідеали студентів.
11. Соціальний портрет сучасного студента.
12. Неформальне спілкування студентської молоді.
13. Адаптація студента і його життєдіяльність у ВНЗ.
14. Закономірності та організаційні принципи навчання у ВНЗ та його характеристика.
15. Зміст освіти у історичному аспекті.
16. Вузівська лекція: вимоги до неї.
17. Система практичної підготовки студента в ВУЗі.
18. Самостійна робота студента в ВУЗі.

19. Проблемне навчання у вищу школу.
20. Дидактичні функції засобів навчання у ВУЗі.
21. Інформаційні технології навчання.
22. Контроль знань студентів у процесі ВУЗа.
23. Самоконтроль студентів у процесі ВУЗа.
24. Вища школа – просування до науки.
25. Професійна і педагогічна культура викладача ВУЗа.

9. Рекомендована література

Базова

1. Закон України "Про вищу освіту" // Голос України. – 2014. –6 серпня. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-vii>
2. Закон України «Про загальну середню освіту» – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14
3. Закон України "Про освіту" (зі змінами 2008 року). – Режим доступу: www.osvita.org.ua/xscore/core_session.lib.php on line 64
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
5. Указ Президента України № 344/2013 "Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року". – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>
6. Васянович Г. П. Педагогічна етика : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2011. – 248 с.
7. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2012. – 352 с.
8. Карапузова Н. Д. Основи педагогічної ергономіки : Навч. посіб. / Н. Д. Карапузова, Є. А. Зімниця, В. М. Помогайбо. – К. : «Академвидав», 2012. – 192 с.
9. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект : монографія / Олександр Володимирович Малихін. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2009. – 307 с.
10. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2010. – 200 с.
11. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472с.
12. Теслюк В. М. Основи педагогічної майстерності : Навчальний посібник / В. М. Теслюк, П. Г. Лузан, Л. М. Шовкун. – К. : ДАККіМ, 2010. – 244 с.
13. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2014. – 456 с.
14. Хоружа Л. Л. Етичний розвиток педагога : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2012. – 208 с.
15. Чайка В. М. Основи дидактики : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2011. – 240 с.

Допоміжна

1. Всесвітня декларація про вищу освіту для ХХІ ст.: підходи, практичні заходи та рамки пріоритетних дій, спрямованих на реформу та розвиток вищої освіти, схвалені Всесвітньою конвенцією з вищої освіти в Парижі 9 жовтня 1998 року // Образование в ХХІ веке. – К., 2001.

2. Державна національна програма "Освіта": Україна ХХ століття – К.: Радуга, 1994.
3. Збірник нормативних актів України щодо організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах: Довідник для працівників вищих навчальних закладів. – Вип. I. – К.: УАЗТ, 2003.
4. Національна доктрина розвитку освіти / Затверджено Указом Президента України від 17.04.2002. № 347 / 2002 // Освіта України. – № 33 за 23 квітня 2002 р.
5. Постанова Кабінету Міністрів України № 1074 "Про затвердження Положення про державний вищий заклад освіти" від 5 вересня 1996 р.
6. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник для студ., асп. та мол. викл. ВНЗ. – К.: Либідь, 1998.
7. Андреев А.А. Введение в дистанционное обучение. – Ч. II. – М.: МЭСИ, 1997.
8. Андрущенко В. Основні тенденції розвитку вищої освіти на рубежі століть // Вища освіта України. – 2001. – № 1. – С. 11 – 17.
9. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: Навчально-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів магістратури. – К.: Кондор, 2008.
10. Архангельский С.И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы. – М., 1980.
11. Атанов Г. Возрождение дидактики – залог развития высшей школы. – Донецк, ДСУ, 2003.
12. Бойко А.М. Оновлена парадигма виховання: шляхи реалізації. – К.: ІЗМН, 1996.
13. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. – К.: ВВП «Компас», 1997.
14. Бондар В. Технологізація підготовки фахівців в умовах запровадження державних стандартів освіти // Освіта і управління. – 2005. – Т.8. – № 2. – С. 86 – 90.
15. Вайнцвайг П. Десять заповедей творческой личности. – М., 1990.
16. Васильев Ю.В. Педагогическое управление в школе. – М.: Педагогика, 1990.
17. Васянович Г.П. Педагогіка вищої школи: Навчально-методичний посібник. – Львів: Ліга-Прес, 2003.
18. Вища освіта: Проблеми та перспективи розвитку: Міжнародна АН вищої освіти: Другі академічні читання. – К.: МО України, 1995. – 2002.
19. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / Світлана Сергіївна Вітвицька. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006.– 384 с.
20. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Основи педагогіки і психології вищої школи в Україні. – К., 1995.

21. Грішнова О.А. Людський капітал (формування в системі освіти і професійної підготовки). – К.: Знання, КОО, 2001.
22. Глузман А.В. Университетское педагогическое образование: опыт системного исследования. – К.: Издательский центр "Просвіта", 1997.
23. Дифференцированный подход к самостоятельной работе студентов по педагогическим дисциплинам: Учеб. пособие. – О., 1995.
24. Дубасенюк О.А. Методичні рекомендації керівнику академічної групи з виховної роботи педуніверситету. – Житомир, 2000.
25. Журавський В.С. Болонський процес: головні принципи входження в європейський простір вищої освіти. – К.: ІВЦ "Видавництво "Політехніка", 2003.
26. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: Навч. посіб. для вчителів, аспірантів, студентів середніх та вищих закладів. – К.: Український інститут менеджменту і бізнесу, 1997.
27. Иванова Т.В. Культурологическая подготовка будущего учителя: Монография. – К.: ЦВП, 2005.
28. Каніщенко Л.О., Литвин В.М. Вища школа: шляхи перебудови. – К.: Знання УРСР, 1988.
29. Коменский Я.А., Локк Дж., Руссо Ж.Ж., Песталоцци И.Т. Педагогическое наследие / Сост.: В.М. Кларин, А.Н. Джуринский. – М.: Педагогика, 1988.
30. Конюх М.С. Формування нової філософії освіти в Україні: Соціально-філософський аналіз: Монографія. – К.: Вища школа, 2001.
31. Корсак К.В. Світова вища школа: Порівняння і визнання закордонних кваліфікацій і дипломів: Монографія. – К.: МАУП, 1997.
32. Кудіна В.В., Соловей М.І., Спіцин Є.С. Педагогіка вищої школи. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Ленвіт, 2007.
33. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник / К.: Знання, 2005.- 486 с.
34. Легостаев И.И. Модульная концепция подготовки специалистов. – СПб.: Науч. изд. центр "Кафедра", 1997.
35. Литвин В.М. Українська культура й освіта в контексті суспільних трансформацій // Урядовий кур'єр. – 2002. – 24 вересня. – № 175.
36. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти: Навч. посіб. – К.: Центр "Магістр-S" Творчої спілки вчителів України, 1996.
37. Матеріали з історії Острозької академії (1576 – 1636): Бібліограф. довідник / Упорядник І.З. Мицько. – К.: 1990.
38. Мицько І.З. Острозька слов'яно-греко-латинська академія (1576 – 1636) / За ред. Я.Д. Ісаєвича. – К., 1990.
39. Москаленко П.Г. Структурная модель науки как дидактическое основание системных знаний учащихся // Новые исследования в педагогических науках. – Вып. 2 (58). – М.: Педагогика, 1991.

40. Микитюк О.М. Становлення та розвиток науково-дослідної роботи у вищих педагогічних закладах України (історико-педагогічний аспект / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – Х.: "ОВС", 2001.
41. Навчальний процес у вищій педагогічній школі: Навч. посіб. / За ред. акад. АПН України О.Г. Мороза. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2001.
42. Неперервна професійна освіта: Проблеми, пошуки, перспективи: Монографія / За ред. І.А. Зязюна. – К.: Вид-во "Віпол", 2000.
43. Огнев'юк В.О., Фурман А.В. Принцип модульності в історії освіти. – Ч. I. УПКККО Міністерства освіти України. – К., 1996.
44. Оконь В. Введение в общую дидактику. – М.: Высш. шк., 1990.
45. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні / В.М. Галузинський, М.Б. Євтух. – К.: ІНТЛ, 1995.
46. Основы педагогики и психологии высшей школы / Под ред. А.В. Петровского. – М., 1986.
47. Педагогика высшей школы / Под ред. Н.М. Пейсахова.. – Казань: Изд. Каз. ГУ, 1998.
48. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. /З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова та ін.; За ред. З.Н. Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005.
49. Педагогика и психология высшей школы: Учеб. пособие. – Ростов н/Д.: Феникс, 2002.
50. Педагогічна майстерність / За ред. І.А. Зязюна. – К.: Вища шк., 1997.
51. Педагогічні технології у неперервній освіті: Монографія (Сисоєва С.О., Алексюк М.А., Воловик П.М., Кульчицька О.І. та ін.) / За ред. С.О. Сисоєвої. – К.: Віпол, 2001.
52. Приходько М.І. Педагогіка вищої школи: Курс лекцій для магістрів. – Запоріжжя: ЗДУ, 2001.
53. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: Навч. посіб. / За ред. І.А. Зязюна, О.М. Пехоти. – К.: Вид-во А.С.К., 2003.
54. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога в образовании: Учеб. пособие. – М.: Владос, 1996.
55. Савенкова Л.О. Професійне спілкування майбутніх викладачів як об'єкт психолого-педагогічного управління: Монографія. – К.: КНЕУ, 2005.
56. Сергеева В.Ф. Виховна робота у сучасному вищому закладі освіти. Метод. реком. / В. Ф. Сергеева, В. Є. Прокопчук, Н.В. Балабуха. – Луцьк: Вежа, 2000.
57. Селівестов С.І. Деякі проблеми адаптації студентів першого курсу у вищому навчальному закладі // Проблеми освіти. – 1997. – № 2.
58. Сидоренко О.Л. Проблеми реформування системи вищої освіти в Україні: Наук.-практ. посібник для працівників системи освіти. – Х.: Торсінг, 2000.
59. Сучасна вища школа: психолого-педагогічні аспекти: Монографія / За ред. Н.Г. Ничкало. – К., 1999.

60. Технології професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів: Навч. посіб.: У 2 ч. / За ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир: Житомирський державний педуніверситет, 2001.
61. Ушинський К.Д. Про народність у громадському вихованні // Ушинський К.Д. Вибрані твори: В 2 т. – К., 1983.
62. Фініков Т. Сучасна вища освіта: світові тенденції України. – К.: Таксон, 2002.
63. Юрченко В.І. Оптимізація взаємозв'язку у системі "студент-викладач". – К., 1997.

10. Інформаційні ресурси

1. <http://psyberlink.flogiston.ru/internet/bits/burns0.htm>
2. http://www.koob.ru/rean_a_a/
3. http://www.koob.ru/maklakov_a/
4. http://www.koob.ru/gamezo_m_v/
5. <http://imp.rudn.ru/ffec/psych-index.html>